

Särredovisning VA-kollektivet

2017

Kretslopp och vattennämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Verksamhetsanalys.....	4
2.1 Väsentliga händelser och verksamhetens utveckling.....	4
2.1.1 Förvaltningsövergripande som berör VA-verksamheten	5
2.1.2 VA-verksamheten.....	6
2.1.3 Viktiga framtidsfrågor.....	9
2.2 Fördjupad analys beträffande ekonomi	9
Analys av årets utfall	9
2.3 Investeringsredovisning.....	11
2.3.1 Investeringsredovisning – verksamhetsinvesteringar.....	11
2.3.2 Exploateringsinvesteringar	12
2.3.3 Projektuppföljning.....	12
2.3.4 Kostnader för underhåll, reparationer, tillsyn och skötsel	14
2.4 Värdering av eget kapital.....	14
2.4.1 Övriga beslut och/eller uppdrag	15
2.4.1.1 Uppdrag läkemedelsrester	15
2.4.1.2 Övriga beslut och uppdrag inom VA-området.....	15
3 Nyckeltalsredovisning	16
4 Bokslut.....	17
4.1 Resultaträkning	17
4.2 Balansräkning	18
4.3 Tillämpade redovisningsprinciper och noter	19

1 Sammanfattning

Kretslopp och vattennämnden hanterar verksamhet inom flera verksamhetsområden: Vatten och avlopp (VA), Avfall och Återbruket. Denna rapport är en särskild redovisning för VA-verksamheten. Syftet är att VA-kollektivets abonnenter ska kunna få en särskild redovisning av VA-verksamheten 2017.

Vi har kunnat utföra verksamheten under året i stort sett enligt budget och utan större avbrott eller störningar. Vädret spelar stor roll och har under 2017 varit gynnsamt för VA-verksamheten, även om stora regnmängder påverkar tillskottsvattnet. Ny ekonomimodell och förändrade redovisningsprinciper påverkar budgetering, uppföljning och analys av ekonomin. Nedan redovisas VA-verksamhetens resultat för 2017.

Resultat (tkr)	Utfall 2017	Budget 2017	Utfall 2016
VA-verksamheten	22 622	23 500	11 258

Verksamheten under året

Dricksvattenproduktionen och dricksvattendistributionen har i stort fungerat enligt plan, med god dricksvattenkvalitet och något lägre antal rörbrott än tidigare år, dock med en större vattenläcka under hösten som påverkade brukarna. Rörbrott på en stor matarledning i oktober påverkade 30 000 abonnenter i Göteborg med bland annat uppmaning att koka vattnet under sex dagar. Händelsen hade dock liten påverkan på ekonomin.

Dricksvattenförsäljningen inom Göteborg blev 43,3 Mm³, vilket är något under budget. Dricksvattenförsäljning till grannkommunerna, 4,0 Mm³, låg något över budget. Vid årsskiftet började ny VA-taxa gälla. En stor förändring var att vi införde separat avgift för dagvatten. Förändringen har gått bra, men att utreda oklara anslutningsförhållanden har tagit tid och medförde lägre intäkt än förväntat.

Utläckaget från dricksvattnenätet har minskat under året, men är över det långsiktiga målet. Inläckaget i avloppsnätet, vilket innebär tillskottsvatten till Ryaverket, ligger på hög nivå trots stora konkreta insatser. I år beror det framförallt på en stor nederbördsmängd. De långsiktiga målen är svåra att nå.

Vårt arbete med att reducera utläckage och tillskottsvatten är prioriterat, och vi arbetar tillsammans med Gryaab både i konkret arbete och planarbete med helhetssyn. Förnyelsetakten för vatten- och avloppsnäten är avsevärt högre än tidigare år och enligt plan.

Under året har vi fått ett nytt reglemente med utökning i ansvar när det gäller samordning av dagvatten och skyfall. Det har bland annat resulterat i avtal med Trafikkontoret om ansvarsfördelning, och nya arbetssätt har arbetats fram utifrån ett hela-staden-perspektiv. Nytt vattenskyddsområde och nya föreskrifter är under slutförande.

Omfattning på våra egna investeringar har ökat rejält även om de inte riktigt når den budgeterade nivån, orsaken är främst att start av projekt har försenats.

VA-verksamhetens utfall motsvarar i stort sett budget. Taxeintäkter ligger under budget då den slutliga dagvattenintäkten blev något lägre än förväntat i budget. Övriga intäkter ligger högt över budget, dels mer försålt dricksvatten till kranskommunerna, dels ökade intäkter för stadsutbyggnad vilket även får motsvarande effekt på kostnadssidan.

2 Verksamhetsanalys

2.1 Väsentliga händelser och verksamhetens utveckling

Nedan lyfter vi några av de väsentliga händelser som är aktuella för respektive verksamhetsdelar med fokus på avvikelser eller sådant som påverkar bedömningen av förvaltningens uppfyllande av reglementet.

Verksamheten

Verksamheten har i stort sett hela året gått enligt plan. Den enda väsentliga avvikelserna var en större vattenläcka den 31/10 då en entreprenör slog en spont genom en huvudledning vid Alelyckans vattenverk. Detta resulterade i stora trycksänkningar och att ett stort antal brukare i östra och nordöstra Göteborg under några timmar blev utan vatten och 30 000 brukare fick kokpåbud under sex dagar. I övrigt präglas 2017 av mycket få väsentliga avvikelser och driftsstörningar och få regnrelaterade översvämningar trots avsevärt högre nederbörd 207 (977 mm) än 2016 (632 mm).

Vattenförsäljningen till grannkommunerna visade en smärre positiv avvikelse, beroende på vårens ökade försäljning till Partille, som under en period hade problem med driftsättning av nytt vattenverk.

Vi fick under året nytt reglemente. I detta ingår uppdrag och samordna dagvatten och skyfallsfrågor inom staden och inom ramen för detta. Inom ramen för detta uppdrag tecknades ett avtal med Trafikkontoret i oktober. Avtalet är ett stort steg framåt att tydliggöra ansvar och visar på framsteg i hur stadens aktörer kan och måste samverka.

Arbetet med ett nytt utökat vattenskyddsområde från Göteborg och upp till Vänersborgsviken är i en intensiv slutfas där utställning planeras. Vattenskyddsområde och föreskrifterna är mycket viktiga för att säkerställa vattenkvaliteten på kort och lång sikt.

Vid årsskiftet började den nya VA-taxan gälla, den största förändringen är att separat brukningsavgift för dagvatten införts. Förändringen har gått bra. Arbetet med att utreda oklara anslutningsförhållanden har dock tagit tid.

Verksamheten är mycket projektintensiv och ingår just nu i över 300 exploateringsprojekt samt interna projekt, vilket vi ser kommer gälla många år framöver.

Allmänt

Nämnden beslutade vid sitt sammanträde i oktober att godkänna förvaltningens budget, samt förslag om taxor 2018 för VA. KF beslöt sedan att anläggningstaxan inte skulle höjas samt utreda indexuppräknings av denna framgent.

Arbetet med att implementera de nya redovisningsregler som började tillämpas från 2017 har pågått under hela året, och vi får i samband med såväl månadsuppföljning som i andra analyser fler och fler lärdomar som resulterar i anpassningar. Ett antal större avvikelser har upptäckts och korrigerats. Först om ett par år kommer samtliga konsekvenser vara tydliga och ett "stabilt basår" kunna användas för våra analyser och vår uppföljning. Verksamheten är även mycket beroende av externa faktorer, exempelvis takten i stadsbyggnadens exploateringar, Västsvenska paketet, marknadseffekter på priser och tillgång till resurser. Dessa verksamhetsfaktorer påverkar också det ekonomiska utfallet men bedöms i stort ligga inom de ramar som sattes för budgeten.

2.1.1 Förvaltningsövergripande som berör VA-verksamheten

Omvärldsbevakning

På längre sikt påverkas vi av exempelvis av klimatförändringar, ökad digitalisering och automatisering samt förändrade kundkrav. Självklart kan även förändrade lagar och regelverk, som till exempel utökat insamlingsansvar för förpackningsansvar eller nya reningskrav av vatten och avlopp påverka väsentligt.

Göteborg växer

Pågående byggprojekt påverkar hur effektivt vi kan jobba. I en växande stad med många aktörer och många parallellt pågående projekt blir det konkurrens om utrymmet. Samverkan med såväl planerande förvaltningar och stadens bolag, som andra aktörer är därmed en kritisk framgångsfaktor som vi aktivt jobbar med att utveckla former för.

Kundnöjdhet

Nöjdhetsindex för flerbostadshusägare har ökat från 69 till 72 procent. Det är dock en bit kvar till målet 90. Därför arbetar vi vidare med målgruppen fastighetsägare av flerbostadshus för att öka kundnöjdheten.

Bland villaägarna ligger nöjdhetsindex på 90 procent, vilket är en ökning från 86 procent år 2016 och det bästa resultatet sedan 2004 då undersökningarna startades.

Vi fortsätter att utveckla nya tjänster som kunderna efterfrågar och bli mer tillgängliga via webb och e-tjänster.

I SCB:s medborgarundersökning som omfattade 131 av landets kommuner hamnade vatten- och avloppstjänsterna i topp av alla levererade kommunala tjänster med ett betygsindex om 82 vilket också är bättre än rikets betygsindex om 78.

Kommunikation

Ett exempel på en större kommunikationsaktivitet var den 29 augusti då vi genomförde *Vattenresan* med Mattias Klum i samverkan med branschföreningen Svensk Vatten. Syftet var att få igång en dialog med stadens förvaltningar, bolag, politiker, allmännyttan och privata fastighetsägare om våra utmaningar när det gäller skyfall och dagvatten. Ett 40-tal personer deltog i båtfärden och diskussionerna, och vi fick positiva omdömen efteråt. Lokalnämnden genomförde senare en temadag om dessa frågor, efter inspiration från *Vattenresan*.

Vi har nått cirka 4000 barn och deras föräldrar genom vårt deltagande på kulturkalaset, där vi på ett lekfullt sätt lärde ut vad man får spola ner i toaletten. Vi har även deltagit på Vetenskapsfestivalen, Experimentverkstaden, där vi nått skolelever i Göteborg.

Vi har startat en egen Facebooksida för Kretslopp och vatten och tagit fram en strategi för hur vi ska använda Facebook som kundkanal. Vi har också tagit fram en kampanjsida under goteborg.se där vi på ett mer flexibelt sätt kan arbeta med tillfälliga kampanjer.

Samverkan

Inom ramen för vårt uppdrag att samordna stadens arbete med dagvatten och skyfall (nytt i reglementet från 2017) har i oktober ett avtal tecknats med Trafikkontoret. Avtalet reglerar en modell för hur ansvar bör fördelas under såväl investering som framtida drift av dagvattenlösningar. Avtalet är ett stort steg framåt att tydliggöra ansvar och visar på framsteg i hur stadens aktörer kan och måste samverka för att hitta lösningar.

Vi ser ett fortsatt behov av att samverka inom stadsbyggnadsfrågor för långsiktigt hållbara VA-lösningar.

Juridiska tvister

Tvist om ansvar för lågtrycksavlopps-anläggningar (LTA) Under året har Mark- och miljööverdomstolen meddelat dom i tvist angående ansvar och drift för LTA-anläggningar, rätten gick på fastighetsägarnas linje. Förvaltningen har i samråd med jurister beslutat att överklaga domen till Högsta domstolen, då en så viktig fråga bör avgöras av högsta instans. En grov uppskattning visar att ett eventuellt övertagande av ansvar för LTA-pumparna kommer innebära en trolig investeringsutgift om 100 mkr som dock inte kommer att hanteras på ett bräde. Underhållskostnaden bedöms öka med 3 mkr/år.

Volvo Cars avloppsanslutning Mark- och miljööverdomstolens beslut avseende Volvo Cars avloppsanslutning medför begränsningar i Volvos möjligheter till utsläpp av ridåvatten och avfettningsbad till avloppssystemet. Volvo Cars har sedan dess lämnat in en begäran om godkännande att avleda avfettningsbad till avloppet till Länsstyrelsen. Gryaab och Kretslopp och vatten bedömer att vi kan tillåta avledning om all delar i avfettningkemikalien är lättnedbrytbara och de belastar oss med max 10 kubikmeter per dygn. Volvo Cars överklagade Mark- och miljööverdomstolens dom men har inte fått prövningstillstånd i Högsta domstolen. Mark- och miljööverdomstolens dom gäller därmed.

Samlokalisering

Det första spadtaget togs i februari 2017. Samtidigt som de fysiska utrymmena tar form har vi fortsatt att arbeta med nya arbetssätt, utformning av kontorsmiljöer, lager, garage m.m. Inflyttning är planerad till sommaren 2019.

Projekthanteringssystem

För att få bättre struktur och kontroll över våra projekt, och som en del i vårt nya arbetssätt, har vi under året handlat upp ett projekthanteringssystem. Det är Antura, som flera andra planerande förvaltningar i staden också har.

Göteborgs 400-årsjubileum 2021

Förvaltningen är delaktig i jubileumsarbetet. Vi är projektledare för *Världens bästa stad när det regnar* - vatten som hållbar resurs, tillsammans med Park- och naturförvaltningen samt Business Region Göteborg. Under 2017 genomfördes den internationella konferensen, *Embrace the Water* i juni, en förstudie för en regnlekplats och ett flertal projekt har startat där dagvattenhanteringen ska ägnas speciell uppmärksamhet med konstnärliga utformningar.

2.1.2 VA-verksamheten

Råvattenskydd och råvattentillgång

Råvattenintaget i Göta älv vid Lärjeholm var stängt under motsvarande 91 dygn (2 186 timmar), vilket är i nivå med femårsmedel. Den vanligast orsaken till att råvattenintaget stängs är saltvatteninträngning och bräddning av avloppsvatten i kommuner längre upp längs älven. Under 2017 påverkades vi under våren även av grävarbeten vid Akzo i Bohus och att ett fartyg gick på grund i Lilla Edet.

Vattennivån i Vänern har under året varit väldigt låg och medelvattenföringen i Göta Älv avsevärt lägre än normalt. Medelvattenföring under 2017 var 387 m³/s, att jämföra med normalvattenföringen 565 m³/s.

Dricksvattenproduktion

Produktionen av dricksvatten uppgick till 62,4 Mm³, vilket är något lägre än 2016, men mer i nivå med femårsmedelvärdet. Under 2016 såldes mer vatten till kringliggande kommuner och läckaget var även något högre än under 2017.

Kvaliteten på producerat vatten har under året varit god utan tjänlighetsanmärkingar.

Under en vecka i maj genomfördes ett planerat underhållsarbete på klordioxidanläggningen vilket medförde omfattande luktstörningar i Lackarebäcks distributionsområde.

Vi har med hög intensitet drivit vidare det långsiktiga arbetet med att förstärka produktionskapaciteten på vattenverken under året. Klorgashantering är nu helt avvecklad på vattenverken, vilket ger en mycket säkrare arbetsmiljö.

Dricksvattendistribution

Försåld mängd dricksvatten till fastigheter inom Göteborg uppgick till 43,3 Mm³ under 2017, vilket är ca 0,3 Mm³ lägre än budget. Totalt såld mängd dricksvatten när även leverans till kranskommunerna räknas med, uppgick till 47,2 Mm³, vilket är i nivå med budget. Detta speglar den minskade läckagevolymen under 2017.

Totalt antal rörbrott under 2017 var 294 stycken, vilket är en minskning jämfört med förra året (351 st 2016) och ligger väl under det långsiktiga målvärdet. Många av dessa inträffade under vintermånaderna när väderleken är kallare. Mer än en fjärdedel av de registrerade rörbrotten har upptäckts genom aktiv läckageundersökning.

Läckaget har under året minskat och ligger nu på 21,5 m³ per km ledning och dygn, vilket är en minskning med 1,4 m³ jämfört med föregående år, men fortfarande långt över målnivån. Läckage-sökning är ett prioriterat område och under 2017 har resurserna för detta utökats.

I oktober inträffade ett rörbrott på en stor matarledning i Vattenverksgatan i Gamlestaden, vid Alelyckans vattenverk, med leveransavbrott till många brukare som resultat. Krisledning upprättades och information gick ut i syfte att informera om risken för lägre vattentryck i delar av staden, samt rekommendation att koka vattnet i berörda områden som en förebyggande åtgärd. Vattentankar ställdes ut i dessa områden. Den ekonomiska effekten blev förhållandevis liten, ca 1 Mkr och det mesta avser egen arbetad tid.

Bortsett från denna händelse har kvaliteten på dricksvatten i konsumenternas tappkran under året varit bra. Klagomål på dricksvattenkvalitet har ökat jämfört med 2016 men även jämfört med femårsmedelvärdet och ligger fortsatt över målet. Det beror till stor del på att vi sedan några år registrerar alla klagomål som beror av samman händelse som separata klagomål.

Förnyelsetakten på vattenledningsnätet ligger för 2017 på 0,7 procent av det totala ledningsnätets längd jämfört med 0,60 för 2016, vilket är ett bra utfall som visar att förvaltningen har lyckats öka takten som varit för låg i flera år.

Avloppsavledning

Nederbörden under 2017 var 977 mm, vilket är avsevärt högre än 2016 (632 mm) och även över fem årsmedelvärdet (838 mm). Nederbördsräkningen görs i en mätstation placerad vid Barlastplatsens pumpstation. Nederbörden är en bidragande orsak till negativa utfall för flera målområden avseende avloppsavledning.

Avledningen av avloppsvatten (spillvatten och dagvatten) till Gryaab uppgick preliminärt till 105,6 Mm³, vilket är högre än 2016, och samtidigt har spillvattenvolym till Gryaab minskat något, till 40,0 Mm³. Andelen tillskottsvatten (regnvatten, dränvatten och inläckage) till avloppsreningsverket var därmed 62 procent, vilket är högre än både 2016 (53 procent) och 10-årsmedelvärdet, som ligger på 58 procent. Målet är under 50 procent. Vi har fortsatt med olika åtgärder under året för att minska tillskottsvattenmängderna, bland annat infodring av ledningar och bortkoppling av dagvatten från kombinerat avloppssystem.

Antal anmälda översvämningsskador var under året 91 stycken, vilket var dubbelt så

många som 2016 (46 st). Detta till en direkt följd av flera större regnoväder under hösten, även om en del orsakades av stopp i ledningar. Översvämningar på grund av stopp är relativt konstant och kan ske när som helst under året, medan översvämningar på grund av nederbörd ofta sker under vinterhalvåret.

Antalet avloppsstopp på såväl huvudledningar (96 st) som serviser (30 st), hamnade ungefär i nivå med medelvärdet för de senaste fem åren, 107 st respektive 25 st. En av de främsta orsakerna till stopp i avloppsledningar idag är fett. Arbetet med att ta fram bättre rutiner avseende fettavskiljare har startat och bland annat har en heltidstjänst tillsatts för att arbeta med att kontrollera och följa upp användningen av dessa.

Under året inträffade fyra avvikelser varav den allvarligaste inträffade då Göteborg drabbades av skyfall den 15 september. Regnvatten från ett nybyggt bostadsområde skulle avledas i en dagvattenledning, röret hade satt igen och det gjorde att en gång- och cykelväg i området spolades bort.

Under 2017 har vi fortsatt arbetet med ett nytt IT-stöd för planering av tillsyn av olika delar av avloppsanläggningen. Vi påbörjade implementeringen i slutet av 2017 och ska slutföra den första kvartalet 2018.

Kretslopp och vatten har under 2017 fått ett nytt uppdrag, att samordna och ansvara för hantering och planering av dagvatten och skyfall i staden (se vidare nedan 2.5.3.2) och beslut har fattats om hantering av stadens dagvatten i projekt och drift. Trafikkontoret har ansvar för drift inom sina ytor och markområden så länge anläggningen renar ytor från allmän plats. En anläggning som är av sådan omfattning att det bedöms lämpligt att drivas av Kretslopp och vatten så ska förvaltningen då ha rådighet över anläggningen. En anläggning som renar vattnet både från fastigheter och allmän plats ansvarar vi också för.

Förnyelsetakten på avloppsledningsnätet ligger för 2017 på 0,55 procent av det totala ledningsnätets längd jämfört med 0,40 för 2016, vilket är ett bra utfall som visar att förvaltningen även för avlopp har lyckats öka takten som varit för låg i flera år.

Övrigt

Ny utformning av VA-taxa och ABVA

Vid årsskiftet började ny VA-taxa gälla. Den största förändringen var att avloppsavgiften delades upp i en spillvattenavgift och en separat dagvattenavgift. Genomförandet har gått bra, men arbetet med att utreda oklara anslutningsförhållanden för dagvatten har pågått under hela året. Nu när utredningsarbetet i princip är slutfört ser vi att de antaganden som gjordes om hur många dagvattensserviser som skulle vara möjliga att debitera var för högt. Det innebär att intäkten från dagvattenavgifter har blivit ca 5 Mkr lägre än förväntat.

VA i Västsvenska paketet

Under året har arbete med pumpstationer och flytt av ledningar fortgått kring bland annat Hisingsbron, Västlänken och nedsänkningen av E45. För Kretslopp och vatten har det inneburit mycket jobb med avtal, detaljplaner, projektering men också på plats ute på byggarbetsplatserna.

Energi

Den totala energiförbrukningen (el, drivmedel, fjärrvärme) har minskat från 47 GWh 2010 till 46,2 GWh 2017. Det motsvarar 0,88 kWh per debiterad kubikmeter dricksvatten. Den dominerande andelen, 75 procent, krävs för att pumpa råvatten, dricksvatten och avloppsvatten.

2.1.3 Viktiga framtidsfrågor

Vi ser ett fortsatt behov av att samverka inom stadsbyggnadsfrågor för långsiktiga lösningar. Vi behöver utveckla vår ekonomistyrning. På lång sikt påverkar klimatförändringarna, ökad digitalisering och automatisering samt ändrade kundkrav.

Det finns ett stort behov av förvaltning och underhåll av anläggningarna som kräver fortsatt stora insatser. De tre viktigaste är att öka förnyelsetakten på ledningsnäten, minska läckaget från dricksvattennätet och minska tillskottsvatten till avlopps nätet. Till det kommer eventuellt ansvar för LTA-pumpar. Kompetensförsörjningen är också en viktig fråga: att behålla personal och förbättra den tekniska kompetensen, särskilt inom projektledning. Vi behöver bättre samverka mellan avdelningarna med stöd av samlokaliseringen.

2.2 Fördjupad analys beträffande ekonomi

VA-verksamhetens utfall måste analyseras från två olika perspektiv. Ett perspektiv är att analysera utfallet post för post i resultaträkningen och jämföra utfallets avvikelse mot budget. Denna analys visar på att utfallet på de flesta poster motsvarar budget för VA-verksamheten. Intäkterna totalt överstiger budget. Taxeintäkter ligger under budget medan övriga intäkter ligger högt över budget. Taxan avseende bruksavgifter lades om 2017 och då gjordes antagande om hur många dagvattenavgifter som skulle vara möjliga att debitera. Del av övriga intäkter avser intäkter som uppstått i samband med stadens utbyggnad. Kostnaderna för utbyggnad förklarar stora delar av kostnadsökningen för VA-verksamheten.

Det andra perspektivet är att några stora poster inte har redovisats eller missbedömts i budgeten för 2017. Dels har budgeten för kostnaden för hyra av transportfordon blivit för hög då denna post ska aktiveras, dels har kostnaderna för overhead inte budgeterats alls. Utfallet för overheadkostnaderna finns redovisade under Entreprenadkostnader vilket ger en stor avvikelse mot budget vilket förklaras av den uteblivna budgetposten.

Utfallet för investeringsverksamheten motsvarar i stort sett budget vad gäller egna investeringar. Exploateringsinvesteringarnas utfall ligger under budget vilket beror på att ett projekt var felaktigt budgeterat som exploatering och har förts över till generalplaneinvestering.

Analys av årets utfall

Resultaträkning i sammandrag - VA

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Avvikelse	Bokslut 2016
Intäkter	966 421	932 965	33 456	951 469
Kostnader	-943 799	-909 465	-34 334	940 211
Kommunbidrag	0	0	0	0
Resultat	22 622	23 500	-878	11 258
Eget kapital	49 605	50 483	-878	26 983

Analys av utfall 2017 jämfört med budget

Sammanfattning

VA-verksamheten bedrevs utan större störningar under året, och med mindre avvikelser mot budget för verksamhetsrelaterade kostnader. Däremot har felhanteringar i

budgetprocessen medfört att - VA-budgeten 2017 innehåller inte overhead. Denna post är inte alls budgeterad (Ca 60 mkr). - för hög budget för underhållskostnader då den innehåller ett fel avseende samband med omläggning av planerat underhåll till investeringar. Delar som skulle aktiveras är redovisade som kostnader. (Ca 30 mkr)

Intäkterna har totalt sett ett utfall som är betydligt högre än budget där intäkterna via taxa varit lägre än budget och övriga intäkter är långt större än budget främst på grund av att infrastrukturprojekt som delvis skall vidarefakturerats varit svåra att förutspå och budgetera.

Kostnaderna har totalt sett ett utfall som är betydligt högre än budget. Personalkostnader har varit större främst på grund av större pensionsavgifter men också då vi kunnat rekrytera mer än vi förutspådde. Avskrivningar och räntekostnader är något lägre än budget. Den stora avvikelsen ligger dock i den ej budgeterade overheaden som gett utfall på Köp av entreprenad och tjänster vilket kompenseras av en felbudgetering åt andra hållet avseende underhållskostnader som skulle aktiveras.

Avvikelser i intäkter och kostnader tar i princip ut varandra varför vi totalt sett har ett utfall nära budget.

Intäkter

Utfallet ligger under budget för taxeintäkterna med ca 6,6 mkr summerat för både brukningsavgifter och anläggningsavgifter. Brukningstaxan lades om 2017 och antaganden om intäkter för dagvattentjänster utföll inte så som förutsatts. Försäljningen har haft en nedåtgående trend vilket resulterat i en minskad intäkt. "Försäljning av verksamhet", där aktivering av arbetad tid på investeringsprojekt ingår, blev lägre på grund av att vissa investeringsprojekt klassats om till drift. "Övriga intäkter" ligger långt över budget, ca 40 mkr, och det beror dels på att vi har bokat upp intäkter som ska vidarefaktureras för kostnader under 2017, dels på en högre fakturering av sidoordnade tjänster (till exempel försäljning av vatten till grannkommuner) jämfört med budget. Reaförlust avser omklassificering av immateriella tillgångar.

Personalkostnader

Personalkostnaderna ligger över budget 13,5 mkr, vilket beror på att budgeten sattes låg då tidigare års svårigheter att rekrytera och behålla medarbetare gett låga utfall. Nu lyckades vi med rekryteringar, vilket är mycket positivt. Vi har också fått ökade pensionskostnader enligt ny beräkning från KPA.

Köp av entreprenad och tjänster

Under posten "Köp av entreprenader och tjänster" finns utfallet för overheadkostnader inkluderat. Då budgeten för overhead inte finns med i redovisningen blir avvikelsen blir onormalt stor. Overheadkostnadernas utfall blev 58,9 mkr men beräknades till 62,8 mkr. Om man bortser från utfallet för overheadkostnaderna blir avvikelsen för entreprenadkostnaderna inte så stor. Utfallet för entreprenader ligger över budget avseende köpta tjänster, vilket till största delen beror på ökade kostnader för projekt som ska vidarefaktureras. Samtidigt som andra kostnader inom entreprenader har lägre utfall än budgeterat.

Övriga kostnader

Utfallet på "Övriga kostnader" ligger långt under budget. När budgeten lades togs inte hänsyn till att delar av dessa kostnader, cirka 30 mkr, skulle aktiveras inom investeringsprojekt. Avvikelsen avser framför allt posten hyra, reparation och underhåll.

Avskrivningar och räntor

Kapitaltjänstkostnader blev lägre än budgeterat. Avvikelsen beror till del på ny ekonomimodell där vi belastas med kapitaltjänstkostnaderna direkt när vi avslutar projekten, istället för som tidigare vid årets slut. Antaganden om antal avslut av projekt

vid budgetläggning är svårt att förutsäga.

Analys av utfall 2017 för VA-verksamheten jämfört med 2016

Att analysera utfall 2017 jämfört med utfall 2016 är svårt. År 2017 innebar stora förändringar med avseende på ny taxa och nya redovisningsprinciper (se kapitel 5.5). Dessutom har uppföljning på kontogrupper har inte kunnat följa vår ekonomimodell vilket försvårar jämförelser mellan åren.

Analys av utfall 2017 för VA-verksamheten i förhållande till budget för 2018

Analys av utfall 2017 i förhållande till 2018 visar avvikelser på några få poster som är kostnadsneutrala. Trots stora avvikelser under 2017 förefaller budget 2018 kunna matcha kostnaderna väl.

2.3 Investeringsredovisning

2.3.1 Investeringsredovisning – verksamhetsinvesteringar

Belopp i mkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Avvikelse	Prognos 2016-2019	Budget 2016-2019
Utgifter	-499,6	-531,4	-31,8	-2 029,0	-2 029,0

Jämfört med 2016 har genomförda egna investeringar ökat rejält, och avvikelse jämfört med budget är inte heller lika stor. Vi kan se att de rekryteringsinsatser som har gjorts ger resultat. Att budgetnivån ändå inte kunnat uppnås är en konsekvens av ofta oförutsedda händelser som gör att projekt inte startar som planerat samt att viss ytterligare rekrytering fortfarande behövs. Ytterligare en faktor är att personalresurser i stor utsträckning används för de stora infrastrukturprojekt som pågår i staden. Nivån för hela planperioden 2016-2019 bedöms kunna arbetas upp.

En mer detaljerad beskrivning för varje investeringsområde finns nedan.

Redovisning per område

Investeringsområde, mkr	Utfall 2017	Budget 2017	Prognos 2016-2019	Budget 2016-2019
Dricksvattenproduktion	-118,3	-138,0	-531,4	-531,4
Dricksvattendistribution	-138,6	-124,5	-434,0	-434,0
Avloppsvattenavledning	-143,4	-193,1	-789,4	-789,4
VA-upprustning	-1,0	-5,0	-15,6	-15,6
Övriga investeringar	-21,8	-16,5	-79,8	-79,8
Generalplaneinvesteringar	-35,7	-31,1	-77,1	-77,1
VA - investeringar	-458,8	-508,2	-1 927,3	-1 927,3

Dricksvattenproduktion

Avvikelse mot budget förklaras av att investeringar i samband med ombyggnation av Lackarebäckens vattenverk har blivit försenade på grund av att flera av de upphandlade entreprenaderna överprövades.

Det projekt som står för de största kostnaderna under året är de stora ombyggnationerna på Lackarebäck avseende klordioxidanläggning, ultrafilter och kolfilter samt ombyggnation av ställverk på Alelyckan. Dessa fyra projekt står för ett sammanlagt utfall på 80 Mkr.

Dricksvattendistribution

De dominerande projekten har varit ledningsomläggningar i Hisingsbron och i

Strindbergsbron. Budgetavvikelsen beror på att projektet med Hisingsbron går snabbare fram än beräknat och mer än beräknat av kostnaderna tas redan nu. Strindbergsbron har blivit dyrare än beräknat på grund av svåra geologiska förutsättningar som uppdagades först när vi började gräva.

Avloppsavledning

Avvikelse mot budget förklaras av att flera entreprenörer inte hunnit utföra det planerade arbetet och därmed skjuts kostnaderna i tiden.

De största projekten under året inom avloppsavledning har varit separering av kombinerat system och utbyggnad av dagvattenhantering i Kålltorp samt ombyggnation av Kodammarnas pumpstation.

VA-upprustning

Årets utfall ligger långt under budget. Anledningen är att ett av årets två projekt, va-utbyggnad i Skändlavägen, har blivit försenat eftersom utbyggnaden skulle samordnas med uppgradering av en vattenledning i närheten. Det andra projektet, Assmundtorp, löper enligt plan.

Övriga investeringar

Utfallet för året ligger över budget, vilket till största del beror på att många fler serviser än förväntat har byggts. Hur många serviser som beställs är i hög grad kopplat till konjunktur och hög aktivitet på byggmarknaden.

Generalplaneinvesteringar

Utfallet är över budget vilket beror på att kostnader för arbeten inom Västsvenska paketet och projekt avseende överdäckning av Götaleden /E45, som är av typ generalplaneinvesteringar, hade budgeterats som exploateringsinvesteringar. Bortser man från Västsvenska paketet så är utfallet under det vi budgeterat för på generalplaneinvesteringarna. Anledningen till det beror på att en del av de planerade projekten inte har kommit igång som planerat på grund av förseningar i detaljplaneringsprocessen.

2.3.2 Exploateringsinvesteringar

Belopp i mkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Prognos 2016-2019	Budget 2016-2019
Utgifter	-56,2	-71,0	-369,0	-369,0

Utfallet är lägre än de budgeterade 71 Mkr, vilket beror på att projekten inom Västsvenska Paketet har bokats om till generalplaneinvesteringar. Dessa låg i budgeten och hade de varit kvar så hade utfallet överstigit budget.

Under året har utfall och prognos fluktuerat mycket vilket beror på att vi har svårt att förutse våra kostnader för exploateringsinvesteringar när vi själva inte styr över planeringen samt att en del beställare inte fakturerar oss löpande.

Förvaltningen har som mål att inte vara trång sektor och bromsa kommande och pågående exploateringsprojekt. Målet bedöms vara uppfyllt.

Planperiodens prognos bedöms kunna uppfyllas.

2.3.3 Projektuppföljning

Investerings- och exploateringsprojekt av väsentlig betydelse

Projekt	Ack. utfall	Total projektprognos	Projektbudget	Slutår
---------	-------------	----------------------	---------------	--------

Lackarebäck klordioxid	-25,4	-38,0	-46,0	2018
Lackarebäck kolfilter	-33,8	-85,0	-85,0	2019
Kodammarna	-38,6	-440,0	-440,0	2022
Slätta Damm	-17,3	-25,0	-19,6	2019
Brudare mossen	-8,4	-60,0	-50,0	2020

Lackarebäck klordioxid

Befintlig klor/klordioxidanläggning på Lackarebäck behöver ersättas för att slippa hantering av klorgas samt minska de risker som en föråldrad anläggning medför. Ombyggnationen pågår och beräknas vara klar under 2018.

Utfall för 2017 är 18,7 mkr, budgeten för året var 25 mkr. Avvikelsen beror på att arbetet har blivit billigare än beräknat. Den totala prognosen för projektet beräknas till 38 mkr, vilket är lägre än budget.

Lackarebäck kolfilter

Ombyggnad av kolfilter på Lackarebäck's vattenverk är en viktig del i att öka produktionskapaciteten. Verkets ursprungliga 16 kolfilter ska byggas om och få samma utformning som de nya som byggts i samband med ultrafilter. Under ombyggnationen kommer produktionskapaciteten att vara nedsatt, för att därefter bli bättre än tidigare. I nuläget bedöms ombyggnationerna vara slutförda till sommaren 2019.

Utfallet för 2017 ligger på 17 mkr, jämfört med budgeterade 20 mkr. Avvikelsen beror på förseningar i arbetet och allt hann inte arbetas upp under året. Den totala prognosen beräknas till 85 mkr och ligger i nivå med budgeten.

Ledningsreovering

För att kunna säkerställa hög leveranssäkerhet på vattenledningsnätet måste det befintliga ledningsnätet reoveras (förnyas) i en allt högre takt. Under 2017 har dricksvattendistributionsnätet reoverats till en kostnad av 45 mkr, vilket var enligt plan. Separata beslut om ytterligare ledningsreoveringar har också tagits. Målet för året har därmed uppnåtts.

Kodammarna

Projektet initierades i Åtgärdsplan för avloppsavledning (ÅPA). Syftet är att säkra driften av Kodammarnas pumpstation och minska bräddningen till Göta älv. Pumpstationen avleder avloppsvatten från 160 000 personer och det är avgörande att den är i kontinuerlig drift då det saknas möjlighet att leda bort avloppsvattnet vid ett driftstopp. Projektet kommer genomföras i flera steg. Den första entreprenaden för byggnation av pumpar och markförlagda rör är påbörjad och parallellt pågår projektering av byggnaden. Arbetet väntas vara avslutat under 2022.

Utfallet för 2017 är 33,9 mkr. Budgeterat för året var 67 mkr. Den stora avvikelsen ligger i att arbetet förskjutits i tiden. Totalt uppskattas projektet till storleksordningen 440 mkr.

Slätta Damm

Syftet är att koppla bort områden där rent dagvatten från naturmarksområden leds in i kombinerat ledningsnät. Genom denna åtgärd avlastas Ryaverket från 360 000 m³ vatten årligen. Detaljplanering samt förhandlingar med trafikkontoret angående markanvändning pågår för etapp II som innebär att anlägga ett öppet dagvattenstråk längs Björlandavägen till Swedenborgsplatsen. Projektet bedöms vara slutfört 2019.

Utfallet för 2017 är lågt, 80 000 kr, jämfört med budgeterade 0,5 mkr. Anledningen är

utdragna förhandlingar som har försenat projektet. Prognosen för hela projektet ligger på 25 mkr och är högre än de budgeterade kostnaderna på 19,6 mkr. De ökade kostnaderna beror på förseningarna samt att flera av sträckorna har visat sig vara mycket mer komplexa att anlägga, och därmed dyrare att lägga.

Brudaremossen

Upphandling av entreprenad för att bygga lakvattenrening vid Brudaremossen är klar, och förberedande väg- och ledningsarbeten pågår. Anläggningsarbetet planeras starta januari 2018 och kommer att pågå under 2018 och 2019.

Akkumulerat utfall t o m 2017 är 8,4 mkr. Initial budget totalt för utredningar och ombyggnader beräknades till 50 mkr, nu är den totala prognosen 60 mkr. Detta beror delvis på att en vattenledning som i och med arbetet behöver bytas ut inte var med i beräkningen från början.

2.3.4 Kostnader för underhåll, reparationer, tillsyn och skötsel

mkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Avvikelse	Bokslut 2016
Tillsyn och skötsel	-182,0	-177,5	4,5	-145,3
Reparationer	-78,6	-85,6	-7,0	-64,3
Planerat underhåll	-3,3	0	3,3	-125,4
Totala kostnader	-263,9	-263,1	0,8	-335,0

Tillsyn, skötsel och reparation

Årets kostnader för tillsyn, skötsel och reparation ligger i nivå med budget.

Planerat underhåll

Projekt avseende planerat underhåll finansieras från och med 2017 med investeringsmedel enligt de förändrade redovisningsprinciperna. Kostnaderna för planerat underhåll uppstod under början av 2017 som en övergångseffekt vid övergången till ny redovisningsmodell. Det kan även finnas ett utfall i tillsyn, skötsel och reparationer, som avser underhåll men det är inte specificerat under året.

2.4 Värdering av eget kapital

VA-verksamheten

Det egna kapitalet för VA-verksamheten uppgick vid utgången av 2017 till 49,6 mkr (50,5 mkr i budget). Enligt kommunfullmäktiges rekommenderade nivåer för det egna kapitalet avseende VA-verksamheten ska detta verksamhetsområde ha ett eget kapital på mellan 20,0 och 30,0 mkr. Det egna kapitalet ligger över den rekommenderade nivån vid utgången av 2017. Enligt lagen om allmänna vattentjänster är det egna kapitalet att betrakta som skuld till brukarna. Skulden till brukarna ska enligt lag helst vara 0. Då vi nu har ett eget kapital/skuld till brukarna måste en tydlig plan finnas för återföring av detta kapital till brukarna. Överstigande del av det egna kapitalet, det vill säga ca 20 mkr, kommer, enligt plan, inom planperioden att hamna inom det rekommenderade intervallet. Mot bakgrund av de risker som finns i verksamheten genom till exempel oförutsedda händelser i driftverksamheten eller externt påkallade kostnadsökningar till följd av nödvändiga pensionsskuldsuppräknningar är storleken på det egna kapitalet på en rimlig nivå. Stora olyckor eller kraftiga skyfall kan dock medföra sådana kostnader att nämndens egna kapital inte räcker till att täcka dessa kostnader.

Göteborgs Stads riktlinje för kriskommunikation

Stadens riktlinje för kriskommunikation har presenterats och diskuterats i

förvaltningsledningen. Den har införlivats i förvaltningens egen kriskommunikationsplan som har reviderats under året.

Kommunikationsenheten, kundservice och driftcentralen men också förvaltningens krisledning är berörda av kriskommunikationsplanen och har varit inblandade i framtagandet av den.

I samband med den stora vattenläckan fick vi pröva vår kriskommunikationsberedskap, vilket vi bedömer fungerade mycket väl. Vi har, och kommer att, utvärdera hur kommunikationen fungerade internt och i förhållande till stadens kriskommunikation, bland annat det VMA-sms som inte gick ut till de drabbade som planerat.

2.4.1 Övriga beslut och/eller uppdrag

2.4.1.1 Uppdrag läkemedelsrester

Kretslopp och vatten har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram kostnadsberäknade åtgärder för att minska belastningen på recipienter av läkemedelsrester och multi-resistenta organismer (MRO) i avloppsvatten. För att kunna bedöma vilka reningsprocesser som är mest ändamålsenliga samt vilka kostnader de kan medföra deltar vi i ett samarbetsprojekt med bland andra Gryaab och forskningsklustret VA-Teknik Södra i Lund. Projektets mål är att utveckla effektiva reningsprocesser som kan reducera svårnedbrytbara föroreningar vid kommunala avloppsreningsverk.

Inom projektet testas olika metoder för att rena spillvattnet. En process som används är ozon och en annan är aktivt kol. Resultaten visar att reningseffekten skiljer sig väldigt mycket beroende på läkemedelssubstans och reningsteknik. Om man använder aktivt kol måste kolet tas om hand/renas efteråt och när ozon används bildas biprodukter som kan behöva hanteras med ett efterföljande reningssteg. Olika reningskrav för olika recipienter behöver också tas med i beräkningar av nyttan med att införa läkemedelsrening.

Projektet startade 2014 och har pågått till och med 2017 och en slutrapport förväntas inom kort. Projektet har haft statlig finansiering från Havs- och vattenmyndigheten (HaV).

2.4.1.2 Övriga beslut och uppdrag inom VA-området

Kommunfullmäktige beslutade om nytt reglemente för kretslopp och vattennämnden i mars 2017, där förvaltningen, utöver ansvaret som VA-huvudman, fick ett uppdrag att samordna och stödja stadens arbete med dagvatten och skyfallsfrågor. Beslutet har resulterat i att en ny enhet, Recipient, rening och resiliens (UPR) skapades på avdelningen Utveckling och projekt för att hantera dessa frågor. En av enhetens huvuduppgifter under det gångna året har varit att klara ut ansvarsfrågor inom staden vad gäller dagvattenhantering. Enheten har även tagit fram åtgärdsplaner och kontrollprogram för recipienter, ansvarar för utredningar av dagvatten och skyfall i detaljplaneprocessen, projektleder 400-års jubileets *Världens bästa stad när det regnar*, *VBSNDR*, och tar fram strukturplaner för skyfall. Det sistnämnda finansieras via skattemedel och under 2017 utfördes arbete för 1,5 mkr. Övrigt arbete på enheten finansieras genom VA-taxa, fakturering till stadsbyggnadskontoret samt ersättning för jubileumsprojekt.

Kretslopp och vatten har även under året fått skattemedel som ersättning för att säkerställa och tillhandahålla brandvatten via brandposter runt om i staden. Förvaltningen erhåller 3 Mkr årligen för detta.

3 Nyckeltalsredovisning

	Utfall 2017	Budget/målvärde för 2017	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
De vi är till för					
Nöjd kundindex (småhus) [%]	90	90	86	85	88
Nöjd kundindex (flerbostad) [%]	72	90	69	70	67 *
Prisvärd tjänst VA (småhus) [%]	68	öka	71	68	70
Prisvärd tjänst VA (flerbostad) [%]	60	öka	42	52	60
Antal klagomål på dricksvattnet [st/år]	378	83	244	399	170
Kvalitet levererat dricksvatten [antal otjänliga vattenprover]	3	0	2	2	1
Källaröversvämningar [st]	91	40	46	84	120
Avloppsstopp [st]	124	120	135	121	137
Verksamhet/ Processer					
Försålt vatten i Göteborg [Mm3]	43,3	43,55	43,5	43,6	43,5
Försålt vatten utanför Göteborg [Mm3]	4,0	3,4	5,3	4,4	3,4
Läckage [m3 per km ledning och dygn]	21,5	20	22,9	20,2	22,6
Andel tillskottsvatten av total mängd till Ryaverket, 10-årsmedel [%]	62	50	53	58	58
Förnyelsetakt vattenledningsnätet [%][2]	0,70	-	0,60	0,59	0,53
Förnyelsetakt avloppsledningsnätet [%][2]	0,55	-	0,40	0,39	0,31
Ekonomi/ägare					
Resultat för VA-verksamheten	22 622	23 500	11 258	12 731	8 358
Eget kapital VA	49 605	50 484	26 984	15 725	19 744

1) Perioden november 2016 till november 2017.

2) Förnyelsetakt är inte ett mål i sig, men flera mål är beroende av att planerat underhåll utförs i tillräcklig omfattning. För vattenledningsnätet bedöms en långsiktigt hållbar förnyelsetakt just nu vara ca 0,6-0,7 % och för avloppsledningsnätet 0,25-0,3 %. Nuvarande takt behöver öka under 2020-talet.

4 Bokslut

4.1 Resultaträkning

Resultaträkning

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Prognos okt	Bokslut 2016
Taxeintäkter	809 017	815 000	811 000	842 998
Hyor och arrenden	1 110	1 100	1 000	1 109
Bidrag	8 735	5 900	7 400	5 894
Försäljning av verksamhet	69 170	73 965	73 000	47 097
Inv.bidrag, anslutningsavgifter	5 183	5 800	5 000	3 548
Övriga intäkter	77 340	31 200	39 000	50 490
Reavinster/-förluster	-4 134	0	-3 200	0
Summa intäkter	966 421	932 965	933 200	951 136
Löner/arvoden	-145 154	-139 430	-143 600	-129 328
Sociala avgifter och pensioner	-63 612	-55 830	-61 800	-52 407
Summa personalkostnader	-208 766	-195 260	-205 400	-181 735
Köp av huvudverksamhet	-251 049	-252 000	-251 100	-236 463
Lokal- och markhyror	-5 375	-7 463	-7 500	-1 170
Bränsle, energi och va	-38 937	-43 519	-37 300	-43 030
Kostnader för transportmedel	-45 150	-41 615	-45 000	-39 391
Förbrukningsmaterial	-12 921	-10 644	-12 500	-11 042
Köp av entreprenad och tjänster	-165 615	-100 096	-99 000	-178 053
Övriga kostnader (spec nedan)	-67 668	-100 868	-66 900	-89 022
Summa övriga verksamhetskostnader	-586 715	-556 205	-519 300	-598 171
Planenliga avskrivningar	-98 852	-103 000	-99 000	-95 181
Summa avskrivningar	-98 852	-103 000	-99 000	-95 181
Summa verksamhetskostnader	-894 333	-854 465	-823 700	-875 087
Verksamhetens nettokostnad	72 088	78 500	109 500	76 049
Ränteintäkter	4	0	0	4
Summa finansiella intäkter	4	0	0	4
Ränta kommunskuld	-49 470	-55 000	-50 000	-64 795
Räntekostnader	0	0	0	0
Summa finansiella kostnader	-49 470	-55 000	-50 000	-64 795
Årets resultat	22 622	23 500	59 500	11 258

Köp av huvudverksamhet: Avser direkttilldelad verksamhet till Gryaab AB för avloppsrening.

Köp av entreprenad och tjänster: Avser förvaltningens köp av entreprenad- och konsulttjänster mm. I denna kontogrupp redovisas även utfallet för VA-kollektivets overheadkostnader.

Specifikation av övriga kostnader

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Prognos okt	Bokslut 2016
Material	-50 175	-49 568	-47 000	-56 840
Hyra, reparation, underhåll m m	5 581	-28 948	5 000	-18 367

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Prognos okt	Bokslut 2016
Tele, porto m m	-4 214	-4 210	-4 900	-3 206
Försäkring, skador, föreningsavgifter m m	-18 859	-18 142	-20 000	-10 609
Summa övriga kostnader	-67 667	-100 868	-66 900	-89 022

Verksamhetskostnader

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Prognos okt	Bokslut 2016
Investeringsverksamhet personalkostnader	-68 440	-70 820	-70 820	-45 117
Produktion av dricksvatten	-158 716	-171 273	-148 000	-181 520
Distribution av dricksvatten	-143 933	-155 286	-138 000	-183 383
Avledning av avloppsvatten	-142 140	-140 157	-140 000	-167 998
Rening av avloppsvatten	-251 464	-252 355	-251 100	-235 241
Gemensamma kostnader	-179 106	-119 574	-125 780	-126 619
Summa kostnader	-943 799	-909 465	-873 700	-939 878

4.2 Balansräkning

Belopp i tkr	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Immateriella tillgångar	0	7 361
Materiella tillgångar	3 413 241	2 989 464
Summa anläggningstillgångar (not 1)	3 413 241	2 996 825
Omsättningstillgångar		
Förråd och lager	21 864	18 213
Kortfristiga fordringar (not 5)	-2 765 186	-2 451 791
Kassa och bank	7 392	5 230
Summa omsättningstillgångar	-2 735 930	-2 428 348
SUMMA TILLGÅNGAR	677 311	568 477
EGET KAPITAL		
Ingående eget kapital	-26 983	-15 725
Justering eget kapital	0	0
Årets resultat	-22 622	-11 258
Summa eget kapital (not 4)	-49 605	-26 983
AVSÄTTNINGAR		
Pensionsavsättning (not 6)	-178 537	-180 830
Övriga avsättningar (not 7)	0	0
Summa avsättningar	-178 537	-180 830

SKULDER		
Långfristiga skulder (not 8)	-281 495	-204 593
Kortfristiga skulder (not 9)	-167 674	-156 071
Summa skulder	-449 169	-360 664
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	-677 311	-568 477

Fotnot: Från 2016 hamnar förvaltningens långfristiga skuld på kortfristig fordran som ett negativt saldo, en slags likvidavräkning enligt Stadens direktiv

4.3 Tillämpade redovisningsprinciper och noter

Principerna för redovisning har förändrats jämfört med föregående år. Planerat underhåll redovisas som investeringar. Utredningstid på projekt driftförs och projekt understigande 10 basbelopp redovisas som driftprojekt.

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras och kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Värdet av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde.

I nedanstående noter till resultat- och balansräkning samt finansieringsanalys kan avrundningar förekomma.

Balansräkningen för kollektivet är framtaget från förvaltningens totala balansräkning. Vissa gemensamma poster har värderats efter schabloner.

Intäkter

Av totala intäkter är merparten taxeintäkter som består av bruks- och anslutningsavgifter. Taxeintäkterna finansierar endast VA-kollektivets nödvändiga kostnader.

Övriga intäkter avser sidoordnad verksamhet och är kostnadsneutrala och redovisas nedan.

Bidrag

Utöver taxeintäkter redovisas bland annat bidrag som erhålls från Staden för att finansiera verksamhet som bedrivs utanför VA-kollektivets uppdrag. Dessa intäkter motsvaras av förvaltningens kostnader.

Försäljning verksamhet och entreprenader

Under intäkter redovisas även aktivering av arbetad tid på investeringsprojekt. Denna intäkt skulle kunna redovisas på kostnadssidan för att minska lönekostnaden. Förvaltningen har valt att bruttoredovisa intäkten genom att redovisa posten som en intäkt.

Övriga intäkter

Under övriga intäkter redovisas kundarbeten som förvaltningen har motsvarande kostnader för, t ex försäljning av vatten till grannkommuner. Andra poster som återfinns här är intäkter som uppkommit när förvaltningen t ex flyttat ledningar i samband med

exploateringsprojekt. Intäkten motsvaras av förvaltningens kostnader som återfinns under övriga verksamhetskostnader.

Värdering av materiella anläggningstillgångar

Med anläggningstillgång avses en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk och som har en nyttjandeperiod överstigande tre år. Anskaffningsvärdet ska överstiga ett halvt basbelopp exklusive mervärdeskatt.

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inte lånekostnader.

Anläggningsavgifter som avser att täcka investeringsutgifter för vatten och avlopp har periodiserats. Intäktsföring görs successivt och i samma takt som investeringskostnaden skrivs av.

Avskrivningar

Avskrivningar grundas på anläggningstillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärde. Dessa kostnader fördelas med linjär avskrivningsmetod över den beräknade nyttjandeperioden. För tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Från 2017 tillämpas komponentavskrivningar.

Förråd och lager

Förrådet har värderats med hjälp av en vägld genomsnittsberäkning av anskaffningsvärdet.

Avsättningar till pensioner

Avsättning för pensioner avser kostnader för pensionsåtaganden för samtliga pensionärer och för den befintliga personalen. I kostnadsmassan ingår även pensionspremier och dessa ingår i posten övriga kortfristiga skulder. Beräkningen har gjorts enligt den beräkningsmodell som utarbetats av Sveriges Kommuner och Landsting och benämns RIPS07.

Lånekostnader

Lånekostnader redovisas enligt huvudmetoden. Det innebär att räntekostnader belastar resultatet i den period de hänför sig till.

Not 1 Anläggningstillgångar och avskrivningar

Belopp i tkr	Bokfört värde vid årets början	Årets investeringar	Utrangering/ omdisponering	Årets avskrivningar	Bokfört värde vid årets slut
Immateriella tillgångar	7 361	-916	-4 701	-1 744	0
Mark, byggnader och övrig fast egendom	2 175 094	316 097		-94 895	2 396 296
Pågående nyanläggningar	799 813	204 788			1 004 601
Maskiner, inventarier och fordon	14 493			-2 213	12 280
Konst	64				64
Summa anläggningstillgångar	2 996 825	519 969	-4 701	-98 852	3 413 241

Sammanfattning

Belopp i tkr	2017	2016
Anskaffningsvärde vid årets början	4 373 258	4 282 373
Årets investeringar	519 969	356 769
Försäljningar/utrangeringar	-410 077	-265 884
Anskaffningsvärde vid årets slut	4 483 150	4 373 258
Avskrivningar från årets början	- 1 376 433	-1 547 136
Årets avskrivningar	-98 852	-95 181
Försäljningar/utrangeringar	405 376	265 884
Avskrivningar vid årets slut	-1 069 909	-1 376 433
Planenligt restvärde vid årets slut	3 413 241	2 996 825

Not 2 Löner och arvoden, sociala avgifter och pensioner

Belopp i tkr	2017	2016
Löner och arvoden	-145 154	-129 328
Löner för centrala funktioner (OH)	-19 963	-17 405
Sociala avgifter	-51 186	-45 487
Pensioner	-21 169	-13 827
Pensioner ändrad redovisningsprincip	0	0
Summa kostnader	-207 422	-206 047

Not 3 Finansiella intäkter och kostnader

Belopp i tkr	2017	2016
Intäktsränta	117	210
Ränta på långfristigt lån	-49 470	-64 794
Ränta på kortfristig upplåning	-28	-18
Summa finansiella nettokostnader	-49 381	-64 602

Not 4 Eget kapital

Belopp i tkr	2017	2016
Eget kapital vid årets början avseende VA-verksamheten	26 983	15 725
Årets resultat	22 622	11 258
Justering av eget kapital (dagvattendom)	0	0
Summa eget kapital vid årets slut avseende VA-verksamheten	49 605	26 983

Not 5 Kortfristiga fordringar

Belopp i tkr	2017	2016
Kundfordringar	50 048	42 191
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	180 439	166 603
Övriga fordringar	-2 995 673	- 2 660 584
Summa kortfristiga fordringar	-2 765 186	-2 451 791

Not 6 Pensionsavsättningar

Belopp i tkr	2017	2016
Pensionsavsättningar vid årets början	-175 664	-184 398
Pensionsutbetalningar	-2 312	2 854
Årets avsättning	-561	714
Pensionsavsättningar vid årets slut	-178 537	-180 830

Not 7 Övriga avsättningar

Belopp i tkr	2017	2016
Avsättning vid årets början	0	0
Årets uttag	0	0
Avsättning vid årets slut	0	0

Not 8 Långfristiga skulder

Belopp i tkr	2017	2016
Lån vid årets början	-2 670 494	-2 583 395
Nya Lån	2 465 900	2 443 073
Periodiserade anläggningsavgifter	-76 901	-64 271
Lån vid årets slut	-281 495	-204 593

Not 9 Kortfristiga skulder

Belopp i tkr	2017	2016
Leverantörsskulder	-115 102	-112 957
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-52 572	-43 106
Övriga kortfristiga skulder	0	-8
Summa Kortfristiga skulder	-167 674	-156 071